HjartdalBanken

Årsrapport 2018

Hjartdal og Gransherad Sparebank

INNHOLD

Tillitsvalgte og ansatte	2
Styrets årsberetning	3
Resultatregnskap	17
Balanse	19
Kontantstrømoppstilling	21
Generelle regnskapsprinsipper	22
Noter	27
Revisors beretning	54

STYRET

Torjus Folsland Bolkesjø	Leder
Åsmund Groven	Nestleder
Margit Bakken	Medlem
Reidun Finkenhagen	Medlem
Ragnar Frøland	Medlem
Trine Hardang Hvitås	Ansatt valgt

FORSTANDERSKAPET

Innskytervalgte
Harald K Nisi
Harald Særsland
Tore Gunnar Bratsberg
Mona Gundersen
Aud Hegna Finnekåsa
Anne Karin Bakka Hagen

Egenkapitalbeviseiere
Helge Granlund
Lars Haugen
Tone Gyrid Hovde
Per Christian Voss

Kommunevalgte
Audun Dølen
Gry Fuglestveit Bløchlinger

Ansattvalgte
Kristin Innvær Wåle
Terje Hegna
Jan Egil Skårdal
Frank Isaksen

ANSATTE

Sauland
Anita Tørre
Anne Tone Larsen
Ingebjørg M. Frøland Hagen
Ingebjørg Bjaalid
Ingebjørg Darrud
Jan Egil Skårdal
Kristin Innvær Wåle
Ragnhild Kopsland
Reidun Hagen
Svein Erik Sletta
Åse Kjersti Øverdal

Notodden
Aagot Traen Hefre
Elisabeth Tveitan
Frank Isaksen
Gunhild Haugen
Heidi Hovde Skårnes
Lars Svendsen
Linda Velta
Rune W. Zeylon
Stine Småkasin
Terje Hegna
Trine H. Hvitås

Kongsberg
Anita Bårnes
Bernhard Hallingstad
Morten Hansen Vestli

INNLEDNING

Hjartdal og Gransherad Sparebank ble etablert 31. mars 1898 og skal være en lokalbank for Hjartdal, Notodden og Kongsberg. Bankens hovedkontor ligger i Sauland i Hjartdal kommune. Hjartdal og Gransherad Sparebank er en selvstendig Sparebank, og en del av Eika Alliansen. Hjartdal og Gransherad Sparebank drives i dag under markedsføringsnavnet HjartdalBanken. Vår visjon er å være vårt markeds beste hovedbank og Din bank for framtida. Gjennom lønnsom bankdrift og aktiv kundeomsorg skaper vi verdier for kunder, eiere og vårt nærmiljø.

Banken har i 2018 hatt en god vekst både i utlån og innskudd. Forvaltningskapitalen er på 3.550 millioner kroner, og ytterligere 1.021 millioner kroner er overført til forvaltning hos Eika Boligkreditt AS.

Vi er opptatt av å ha fornøyde kunder og å yte aktiv kundeomsorg. Aktiv kundeomsorg betyr at vi bryr oss om våre kunder og avdekker behov gjennom god rådgivning hvor vi sammen med kunden tar gode valg. For å yte aktiv kundeomsorg og gode kundeopplevelser har vi

pålitelig og engasjerte rådgivere med god kompetanse. HjartdalBanken er organisert for å kunne utøve god virksomhetsstyring, kontroll og aktiv kundeomsorg. Våre kunder ønsker tilgang til en enkel og god hverdagsbank. En økende andel tjenester flytter seg fra våre lokaler til digitale plattformer. Vårt eierskap gjør at vi er sikret et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som følger nøye med den teknologiske utviklingen innenfor finansbransjen. Det investeres store ressurser i utvikling av nye digitale løsninger som skal ivareta bankens nærhet til kunden gjennom de kanalene kunden velger å bruke. Banken har innrettet sin personalpolitikk for å utvikle en endringsvillig, kunde- og salgsrettet organisasjon med oppfølging fra tydelige og aktive ledere.

Som lokalbank er vi stolte av å kunne bidra til at lag og foreninger i våre lokalmarkeder får virkeliggjort en drøm eller holde aktiviteten i gang gjennom vår gaveutdeling. Banken har alltid engasjert seg i det som skjer i vårt nærmiljø, enten det skjer som sponsor eller gaver til lag og foreninger.

HjartdalBanken har som mål å skape overskudd som gir god avkastning på bankens egenkapital og et konkurransedyktig utbytte til eierne. Banken vil balansere hensynet til et konkurransedyktig utbytte med bankens soliditet, god forretningsskikk og eksterne rammebetingelser.

Banken har et høyt fokus på samarbeidsstrukturer for å sikre kompetanse og gode leveranser til banken og våre kunder. Banken har et eierskap i Eika Gruppen AS, i tillegg har man et samarbeid med andre lokalbanker og andre tilknyttede foretak.

BANKENS MARKEDSOMRÅDE

Banken har sitt lokalmarked i tre forskjellige kommuner når det gjelder størrelse, næring og bosetting. Hjartdal kommune er et samfunn der primærnæringen har vært i stor overvekt. Som andre lignende kommuner ser en at dette er i endring og at det blir færre som driver aktivt landbruk. De siste årene har det blitt satset mye innen reiselivsnæringen i Hjartdal kommune. Tuddal som ligger i kort avstand fra Gaustatoppen har hatt en stor utbygging av fritidsboliger med tilhørende infrastruktur. Hjartdal kommune har pr. 3.kvartal 2018 1.586 innbyggere.

Notodden er der banken har sin hovedvekt av kunder. Kommunen er en typisk omstillingskommune fra industrisamfunn med store hjørnesteinsbedrifter til flere og mindre

bedrifter innen olje og mekanisk industri. Notodden er stor innen handel og der salg av biler er dominerende – «Bilbyen Notodden». De siste årene har det lokale boligbyggelaget stått for en betydelig utbygging av sentrumsnære leiligheter. Notodden er og en typisk bosettingskommune der mange pendler til Kongsberg, Drammen og Oslo for å arbeide. Notodden kommune har pr. 3.kvartal 12.681 innbyggere.

Kongsberg kommune har pr. 3. kvartal 27.481 innbyggere, og er et vesentlig større markedsområde for banken enn de øvrige kommunene. I Kongsberg har vi begrenset oss til å satse på privatmarkedet og finansiering av boliglån.

NORSK ØKONOMI

Sysselsettingen økte med om lag 55 000 i løpet av 2018, i det som var et unormalt godt år for norsk økonomi. Handelsbalansen endte med overskudd på 288 milliarder kroner, godt hjulpet av relativt høye oljepriser, og en sterk amerikansk dollar det meste av året. Arbeidsledigheten målt ved Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) til Statistisk sentralbyrå falt til 4,0 pst mot slutten av året, ned fra 4,2 pst i 2017.

BNP for Fastlands-Norge de 11 første månedene i 2018 ligger 2,4 prosent over samme måneder i 2017. Konsumprisveksten i 2018 var 2,6 pst, omtrent det samme som lønnsveksten, som ventes å havne på 2,7 pst ifølge siste pengepolitiske rapport fra Norges Bank. Den importveide kronekursindeksen, i-44, endte om lag uendret fra 2017 til 2018, etter store svingninger gjennom året.

Boligprisene, målt ved Eiendom Norge sin indeks, steg i 2018 med 0,8 pst i samme periode. Kredittveksten var avtagende gjennom året, med en 12-måneders vekst for husholdningene på 5,4 pst i året til november, ned fra en vekstrate på 6,1 pst ved inngangen til året. Bankene tar markedsandeler, med en gjennomsnittlig utlånsvekst til husholdningene på 6,6 pst i samme periode

Norges Bank økte sin foliorente fra 0,5 pst til 0,75 pst i september. Rentene på nye nedbetalingslån med pant i bolig økte med 0,11 prosentpoeng i oktober, til 2,54 prosent, etter å ha vært uendret siden desember 2017.

Antall konkurser var opp 12 pst i de tre første kvartaler av 2018, sammenlignet med samme periode året før.

2019

2019 ventes å bli et år med fortsatt god vekst i norsk økonomi hjulpet av en vekst på 10-15 pst i oljeinvesteringene.

Usikkerheten er imidlertid stor, både som følge av at oljepresen falt tilbake mot slutten av året, og fordi det er mange uromomenter internasjonalt i det nye år. BREXIT og handelskonflikten mellom USA og Kina er kanskje de viktigste risikoene, sammen med en alltids tilstedeværende fare for nye fall i oljeprisen.

Oslo Børs var mot slutten av 2018 preget av den økende usikkerhet knyttet til utsiktene for verdensøkonomien i tiden fremover. Ned bare marginalt for året som helhet, men hele 12,5 pst lavere enn toppnoteringene i september.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET 2018

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til regnskapsloven, årsregnskapsforskriften og norsk anbefaling for god regnskapsskikk. Etter styrets oppfatning gir det framlagte årsregnskap med balanse en rettvisende oversikt over bankens drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

Tall i parentes er sammenligningstall for 2017, med mindre annet er oppgitt.

FORTSATT DRIFT

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er tilstede og at årsregnskapet er avlagt under den forutsetning.

Det er ikke inntruffet hendelser etter balansedato som påvirker bankens virksomhet.

Resultatregnskap

Bankens resultat før skatt utgjorde 32,9 millioner kroner (30,2 millioner kroner) og var 2,7 millioner kroner bedre enn resultatet i 2017.

Årets skattekostnad var 7,0 millioner kroner (6,4 millioner kroner) og resultat etter skatt ble 25,8 millioner kroner (23,8 millioner kroner). Resultat etter skatt ga en egenkapitalavkastning på 7,4 prosent (7,2 prosent). Formuesskatt var i 2017 beregnet som annen driftskostnad.

DRIFTSINNTEKTER

Bankens netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte i 2018 med 1,4 millioner kroner til 64,8 millioner kroner (63,4 millioner kroner). Dette utgjør 1,90 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 2,00 prosent i 2017.

UTBYTTE OG ANDRE INNTEKTER AV VERDIPAPIRER

Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning ble på 5,8 millioner kroner (5,6 millioner kroner). Posten består i hovedsak av utbytte fra Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

PROVISJONSINNTEKTER OG INNTEKTER FRA BANKTJENESTER

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester ble 20,7 millioner kroner (20,4 millioner kroner) som er en økning på 0,3 millioner kroner fra 2017. Provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester ble 3,9 millioner kroner (3,7 millioner kroner).

Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler utgjorde en kostnad på 10 tusen kroner i 2018 mot en inntekt i 2017 på 0,3 millioner kroner.

KOSTNADER

Bankens driftskostnader utgjorde 49,1 millioner kroner (49,5 millioner kroner) og er en reduksjon på 0,4 millioner kroner sammenlignet med 2017.

Finansskatt for 2018 utgjør kroner 1,0 millioner. Bankens kostnad/inntektsforhold justert for verdipapirer for 2018 styrket seg og ble 59,9 prosent (61,6 prosent). Styret er svært fornøyd med den positive utviklingen på kostnadssiden.

TAP PÅ UTLÅN

Tap på utlån utgjorde 7,9 millioner kroner i 2018 (6,9 millioner kroner). Individuelle nedskrivninger økte med 1,7 millioner kroner, nedskriving på grupper av utlån ble redusert med 1,5 millioner kroner mens periodens netto konstaterte tap utgjorde 6,2 millioner kroner.

Gjennomsnittlig tap i perioden 2015 – 2018 utgjør 5,4 millioner kroner. Styret forventer at årlig tap fremover ligger på et lavere nivå enn gjennom-snittet av de forgående årene.

Balanse

Bankens forvaltningskapital utgjorde 3.550 millioner kroner (3.334 millioner kroner) pr. 31. desember 2018 og økte med 216 millioner kroner siste 12 måneder eller 6,5 prosent. Bankens forretningskapital, som defineres som summen av bankens forvaltningskapital og utlån plassert i Eika Boligkreditt AS, utgjorde 4.671 millioner kroner (4.396 millioner kroner) pr. 31.desember 2018, en økning på 275 millioner kroner og 4,0 prosent.

UTLÅN

Bankens brutto utlån i egne bøker per 31. desember 2018 var 2.991 millioner kroner, en økning på 208 millioner kroner, 7,5 prosent de siste 12 måneder. Utlån til privatmarkedet utgjorde 2.482 millioner kroner (2.220 millioner kroner), en andel 82,9 prosent og lån til bedriftsmarkedet var på 509 millioner kroner (563 millioner kroner), en andel på 17,1 prosent.

Banken har i tillegg avlastet egen balanse for boliglån til Eika Boligkreditt AS (EBK). Bankens brutto utlån i egne bøker inklusiv EBK, var 4.013 millioner kroner per 31. desember 2018 (3.846 millioner kroner). Dette tilsvarer en vekst på 4,3 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av 2018 var lån til privatmarkedet 3.504 millioner kroner, en andel på 87,3 prosent og lån til bedriftsmarkedet 563 millioner kroner, en andel på 12,7 prosent. Lån til privatmarkedet har økt med 221 millioner kroner i 2018.

MISLIGHOLDTE/TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Per 31. desember 2018 utgjorde brutto misligholdte engasjementer over 90 dager 13,9 millioner kroner (13,2 millioner kroner), tilsvarende 0,46 prosent (0,47 prosent) av brutto utlån i egen balanse.

Øvrige tapsutsatte engasjement er engasjementer som ikke er misligholdt, men hvor det i henhold til utlånsforskriften er foretatt individuelle nedskrivninger. Brutto øvrige tapsutsatte engasjementer ved utgangen av året var 24,4 millioner kroner (42,8 millioner kroner), tilsvarende 0,82 prosent (1,53 prosent) av brutto utlån i egen balanse.

Nedskrivninger på grupper av utlån per 31. desember 2018 utgjør 0,25 prosent av bankens utlån i egne bøker. Banken har redusert gruppenedskrivningene med 1,5 millioner kroner det siste året. Lån i Eika Boligkreditt AS er tatt med i vurderingen men holdt utenfor beregningen i prosent. Individuelle nedskrivinger per 31. desember 2018 utgjør 16,8 millioner kroner (13,6 millioner kroner), en økning på 3,2 millioner kroner sammenlignet med fjoråret. Samlet utgjør totale nedskrivninger 0,81 prosent av bankens utlån i egne bøker.

Styret mener at samlede nedskrivninger er dekkende for å reflektere risikoen for tap i utlånsporteføljen ved utløpet av 2018.

INNSKUDD

Innskudd fra kunder per 31. desember 2018 utgjorde 2.704 millioner kroner, som er en økning på 180 millioner kroner fra samme tid i fjor. Innskuddsprosenten var 90,4 prosent mot 90,7 prosent for ett år siden. Innskudd i prosent av totale utlån i bankens balanse og lån plassert i Eika Boligkreditt AS, utgjorde 67,4 prosent mot 65,6 prosent i 2017.

LIKVIDITET OG OBLIGASJONER

Kontantstrømoppstillingen viser anskaffelsen og anvendelsen av likvide midler. Kontantstrømmen deles i operasjonelle aktiviteter, investerings-aktiviteter og finansieringsaktiviteter.

Operasjonelle aktiviteter i 2018 medførte en negativ kontantstrøm på 18,2 millioner kroner (-11,6 millioner kroner). Banken har netto negativ kontantstrøm på 3 millioner i investeringsaktiviteter (8 millioner kroner). Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomheten er positiv med 4,1 millioner kroner (98,7 millioner kroner).

Banken har samlet en kontantbeholdning inklusiv innskudd i Norges Bank og andre kredittinstitusjoner på 151,1 millioner kroner (168,2 millioner kroner). I tillegg har banken ubenyttede trekkrettigheter på 100 millioner kroner.

Bankens LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31. desember 2018 var på 145 (229), godt over krav på 100.

Banken har sertifikater og obligasjoner på totalt 289 millioner kroner (298 millioner kroner). Banken har inngått avtale med Eika Kapitalforvaltning om aktiv forvaltning av bankens rentebærende verdipapirer.

FINANSIERING

Banken har utstedt senior obligasjonslån på 40 millioner kroner i juni. Forfalt volum på 24 millioner kroner ble innfridd i sin helhet i februar 2018.

GARANTIER

Bankens garantivolum var ved årsskifte 80,7 millioner kroner (70,6 millioner kroner) og er økt med 10,1 millioner kroner. Økningen skyldes kontraktsgarantier og garanti overfor Eika Boligkreditt AS.

DISPONERING AV OVERSKUDD

Årets resultat etter skatt ble på 25.841 tusen kroner som styret forslår blir disponert på følgende måte:

Til Sparebankens fond	22.125
Avsatt til utbytte	2.800
Avsatt til gaver	600
Avsatt til utjevningsfond	316

EGENKAPITALBEVIS

Banken gjennomførte i 2016 utstedelse av egenkapitalbevis. Ved utgangen av året besto bankens eierandelskapital av 400.000 egenkapitalbevis pålydende kr. 100, totalt 40,0 millioner kroner.

Egenkapitalbeviseiernes andel av bankens årsresultatet er på 3,1 millioner kroner. Foreslått kontantutbytte utgjør kr. 7,00 per egenkapitalbevis, som tilsvarer 89,9 prosent av egenkapitalbeviseiernes andel av årsresultat. Dette gir en direkteavkastning til eiere av egenkapitalbevis på 6,7 prosent

KAPITALDEKNING OG EGENKAPITAL

Egenkapitalen ved årsskifte utgjorde 361,7 millioner kroner (339,3 millioner kroner), en økning på 22,4 millioner kroner. Økningen skyldes i hovedsak overskudd overført til Sparebankens fond. Overskudd overført til Sparebankens fond er på 22,1 millioner kroner (20,2 millioner kroner).

Det utbetales utbytte på egenkapitalbevisene med 2,8 millioner kroner som tilsvarer 7,00 kroner per egenkapitalbevis. I tillegg overføres det 0,3 millioner kroner til utjevningsfond.

Banken hadde ved utgangen av året en kapitaldekning på 20,1 prosent (20,1 prosent) og kjernekapitaldekning på 18,7 prosent (18,9 prosent). Ren kjernekapital utgjorde 17,6 prosent (17,9 prosent). Utlånsvekst og økt fradrag etter erverv av VIPPS aksjer reduserer soliditeten noe, men er delvis oppveid av økt egenkapital etter overføring til sparebankens fond.

Bankens Pilar 2 krav er fastsatt i 2018 til 2,8 prosent.

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,34 prosent i Eika Gruppen AS og på 1,37 prosent i Eika Boligkreditt AS.

Konsolidert kapitaldekning pr. 31.12.18 er 20,1 prosent, kjernekapitaldekning er 17,2 prosent og ren kjernekapitaldekning er 15,8 prosent.

Styret har med bakgrunn i fastsatt Pilar 2 krav og økt motsyklisk buffer fastsatt mål for kapital-dekningen på 19,3 prosent, kjernekapitaldekning

på 17,3 prosent og ren kjernekapitaldekning på 15,8 prosent.

Avkastningen på egenkapitalen etter skatt utgjorde 7,4 prosent i 2018, mot 7,2 prosent i 2017.

Egenkapitalavkastningen har økt med 0,2 prosent sammenlignet med fjoråret. Det vil være behov for fortsatt oppbyggingen av egenkapital som følge av økte regulatoriske krav. Styret har som mål at Hjartdalbanken skal være en attraktiv bank for eksisterende og fremtidige egenkapitalbeviseiere, og vil arbeide for å øke egenkapitalavkastningen i banken.

RISIKO OG KAPITALSTYRING

GENERELT

Risiko- og kapitalstyring i Hjartdal og Gransherad Sparebank er en løpende prosess som underbygger og støtter opp under bankens aktiviteter for å nå sine mål. Styret har nedfelt egne prinsipper for risikostyring gjennom «Policy for virksomhets- og risikostyring». Dokumentet definerer det overordnede rammeverk for bankens risikostyring. I tillegg er det vedtatt policyer for alle risikoer, blant annet de viktigeste enkeltrisikoene; kreditt-, markeds- likviditets- og operasjonellrisiko.

ORGANISERING OG ANSVAR

Styret har det overordnede ansvaret for at banken har en god virksomhetsstyring gjennom å fastsette mål og risikotoleranse på ulike forretningsområder. Banksjef har ansvar for å operasjonalisere styrets målsettinger. Banken har en egen Risiko- og complianceansvarlig som overvåker risikostyring og etterlevelse av lover, forskrifter og retningslinjer.

Risikostyring er en del av bankens løpende internkontrollprosess, og alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap av hovedstol og renter samt risiko for ekstra kostnader knyttet til at bankens låne- og kredittkunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser iht. avtaler. Dette samtidig med at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, som gir rammer for eksponering i ulike segmenter, kompetansekrav, geografisk markedsområde, organisering mv. Banken skal ha en lav til moderat risikotoleranse innenfor kredittområdet.

Bankens kredittpolicy revideres årlig sammen med egne retningslinjer for lån med pant i bolig. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som beregner kundens sannsynlighet for mislighold (PD) de kommende 12 måneder. Alle kunder med kreditteksponering risikoklassifiseres. Risikoklassen oppdateres månedlig med interne data for personmarkedet og månedlig med tillegg av eksterne data for

bedriftsmarkedet. For privatkunder oppdateres risikoklassen manuelt med eksterne data. Risikoklassifiseringen benyttes til beslutningsstøtte på enkeltkunder og til overvåking og rapportering på porteføljenivå.

Banken yter i liten grad lån uten sikkerhet, og lån til privatmarkedet er i all hovedsak lån med pant i bolig innenfor bankens markedsområde. De fleste lån ligger innenfor 80 prosent av godkjent verdigrunnlag.

Bankens utlån til bedriftsmarkedet skal maksimalt utgjøre 30 prosent av utlån på egen balanse.

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning.
Risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene.

Individuelle nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte.

Utviklingen i kredittporteføljen følges opp med misligholds- og risikorapporter. Tiltak og områder der en bør vær spesielt oppmerksom vurderes løpende.

Markedsrisiko

Med bankens markedsrisiko forstås risiko for tap som følge av svingninger i aksjekurser, kredittspreader, renter og valutakurser. Risiko for tap ved svingninger i aksjekurser og kredittspreader er knyttet til bankens beholdning av finansielle instrumenter, mens risiko for tap ved svingninger i valutakurser og renter både er knyttet til bankens beholdning av finansielle instrumenter og dens øvrige virksomhet.

Banken har utarbeidet en egen markedspolicy som regulerer bankens eksponering i verdipapirmarkedet og rentemarkedet. Banken har en lav risikotoleranse innenfor markedsområdet og markedsinstrumentene skal først og fremst sikre at banken har en tilfredsstillende likviditetsbeholdning av lett omsettelige verdipapirer (LCR-kvalitet). Beholdningen skal sikre at banken har tilgang på likviditet i en normalsituasjon og i en krisesituasjon.

OMLØPSAKSJER OG AKSJEFOND

Banken har ikke rammer for å investere i omløpsaksjer og aksjefond.

ANLEGGSAKSJER

Bankens anleggsaksjer utgjør i hovedsak Eika Gruppen AS og i Eika Boligkreditt AS. Investeringer vedtas av styret i hvert enkelt tilfelle.

OBLIGASJONER

Obligasjonsporteføljen forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS gjennom en forvaltningsavtale. Denne gir rammer på hvordan midlene kan forvaltes innenfor rammene i bankens markedspolicy. Bankens obligasjonsportefølje er i all vesentlighet bankens likviditetsportefølje og en del av denne kan pantsettes i Norges Bank.

Renteregulering av obligasjonsporteføljen gjøres kvartalsvis.

VALUTA OG RENTERISIKO

Banken har en beskjeden risiko når det gjelder valuta. Banken har beholdning av valuta (kontanter) til kundeformål, i tillegg vil bankens kontrakt med SDC utgjøre en begrenset valutarisiko ved at avtalen er i DKK.

Banken kan benytte derivater til å sikre underliggende forretninger, herunder lån med fast rente.

Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine gjeldsforpliktelser. Likviditetsrisiko er også risikoen for at banken ikke kan refinansiere sin gjeld og/eller finansiere sin aktivitet uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på likvide eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Likviditetsrisiko oppstår som en følge av bankens utlåns- og innlånsvirksomhet har ulik forfallsstruktur. Likviditetsrisikoen styres gjennom løpetid på kundeinnskudd, forfallsstruktur på ekstern finansiering, begrensning i store innskudd, nedre grense for bufferlikviditet, likviditetsindikatorer og LCR. Banken benytter en likviditetsmodell for å simulere fremtidig likviditetsbehov som oppdateres hver måned.

Banken har definert risikotoleransen innenfor likviditet som lav. Banken skal være i stand til å klare seg i minst 6 måneder uten ny ekstern likviditet i et stresset scenario som inkluderer både en generell krise og en bankspesifikk krise.

Innskudd fra kunder er bankens viktigeste finansieringskilde. Banken har over tid hatt høy innskuddsdekning og er i mindre grad avhengig av verdipapirmarkedet. Banken har fastsatt rammer for store innskudd. I tillegg har banken et innskuddsprodukt med 32 dagers oppsigelse. Dette reduserer risikoen for flytting av uventede store innskudd.

Banken har finansiering gjennom verdipapirmarkedet, der en benytter løpetider opp mot 5 år.

Banken har trekkrettigheter i norsk kredittinstitusjon som skal utgjøre minimum 3 prosent av forvaltningskapitalen. Trekkrettigheten oppdateres og fornyes årlig.

Banken har ved årsskiftet verdipapirer som er pantsatt i Norges Bank og som kan benyttes til å ta opp lån. Banken har ikke lån i Norges Bank.

Likviditetsindikator I og II er på henholdsvis 109,8 og 113,7 ved årsskiftet. LCR er et nøkkeltall på bankens netto likviditetsstrøm de nærmeste 30 dager ved en stressituasjon. Regulatorisk minstekrav pr. 31.12.18 er 100, banken har en LCR indikator på 145 på samme tidspunkt.

Banken er deleier i Eika Boligkreditt AS. Gjennom dette eierskapet har banken forpliktet seg til å kjøpe OMF om Eika Boligkreditt trenger finansiering og det ikke er andre investorer som kjøper. Ved årsskifte er denne forpliktelsen 0, da Eika Boligkreditt har en større likviditet enn forpliktelse de neste 12 måneder.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap mv. som følge av utilstrekkelige/sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring av operasjonell risiko ivaretas igjennom bankens øvrige policyer og retningslinjer. Banken skal ha en lav risikotoleranse innenfor det operasjonelle området.

Banken har over tid brukt mye ressurser på virksomhetsstyring. Dette som en følge av regulatoriske krav og ønske om en mer effektiv utnyttelse av bankens ressurser. Området er bemannet med en leder for Risiko- og compliance og en internkontroll medarbeider. Banken har innenfor viktige områder valgt å inngå avtaler med Eika Kapitalforvaltning, Eika Depotservice og Eika Økonomiservice for å redusere den operasjonelle

risikoen og tilføre banken økt kompetanse og kvalitet. Innenfor området virksomhetsstyring er banken en aktiv deltager og bruker av Eika VIS.

ICAAP

Banken må til enhver tid oppfylle de regulatoriske kapitalkravene. I dette liger det også at banken skal ha en prosess der man vurderer om banken har tilstrekkelig kapital for å oppfylle bankens kapitalbehov frem i tid. Styret har vedtatt mål for kapitaldekningen og en kapitalplan for perioden fram til og med 2020.

Resultatene av bankens ICAAP-prosess vil være førende for bankens strategi og policy. I bankens ICAAP for 2018 er Finanstilsynets Rundskriv 12/16 lagt til grunn ved fastsettelse av kapitalkrav og mål. Finanstilsynet har fastsatt bankens Pilar 2 krav til å være 2,8 prosent.

EIERSTYRING OG LEDELSE

FORSTANDERSKAP

Bankens øverste organ, forstanderskapet består av 16 medlemmer, der 6 medlemmer velges blant bankens innskytere, 4 velges av egenkapitalbeviseierne, 2 velges av kommunene Notodden og Hjartdal og 4 velges av bankens ansatte.

Forstanderskapet har i 2018 hatt ett møte. Saker som ble behandlet er årsregnskap og valg.

STYRET

Styret har 6 medlemmer inklusiv ansatt valgt representant. I tillegg har de ansatte benyttet seg av retten til å velge en observatør. Banksjef er styrets sekretær og deltar på alle styremøter. Styret har en allsidig yrkes- og styreerfaring, minst ett styremedlem har kompetanse innen regnskap.

Styret har et eget risiko- og revisjonsutvalg som består av 3 styremedlemmer. Utvalget skal jevnlig vurdere om bankens styring- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfanget av virksomheten.

Banken er underlagt forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner men er ikke pålagt å ha et eget godtgjørelsesutvalg. Banken har ingen variabel godtgjørelse utover en bonus som omfatter alle ansatte.

ADMINISTATIV LEDELSE

Bankens administrative ledelse består av banksjef, assisterende banksjef, kredittsjef og leder HR/Marked/IT.

STRATEGISKE SAMARBEIDSPARTNERE OG EIERSKAP

RALLARPARKEN EIENDOM AS

Selskapet er et heleid datterselskap av banken og eier næringsseksjonen i Storgata 22 på Notodden. Selskapet leier ut lokaler til banken på Notodden. Det er ikke ført konsernregnskap fordi inntekter og resultat fra eiendomsselskapet anses uvesentlige sammenlignet med bankens regnskap.

EIKA ALLIANSEN

Hjartdal og Gransherad Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av 68 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltnings-kapital på over 440 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det

norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Eika en viktig aktør i norsk finans-næring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

I januar 2018 sa 11 banker opp sine avtaler med Eika Gruppen og datterselskapene. Avtalene opphører når de respektive oppsigelsfrister utløper, de fleste med tre kalenderårs frist gjeldende fra 31.12.2018. De i dag 10 uttredende bankene (etter fusjon av Harstad Sparebank og Lofoten Sparebank) er: Askim og Spydeberg Sparebank, Aasen Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Sparebanken 68 grader nord, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Stadsbygd Sparebank, Tolga-Os Sparebank og Ørland Sparebank.

LOKALBANKENE SOM STYRKER LOKALSAMFUNNET

Lokalbankene bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. Fysisk nærhet og rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet gir unike kundeopplevelser sammen med den digitale hverdagsbanken. Det er kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

EIKA GRUPPEN STYRKER LOKALBANKEN

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjernevirksomhet er gode og kostnadseffektive produkt- og tjeneste-leveranser til lokalbankene for moderne og effektiv bankdrift.

Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger for lokalbankene og deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene effektiv kommunikasjon økt tilgjengelighet.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser på disse områdene.

EIKA BOLIGKREDITT SIKRER LOKALBANKEN LANGSIKTIG FUNDING

Eika Boligkreditt er lokalbankes kredittforetak som er eid av 66 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.
Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på drøyt 100 milliarder kroner og er følgelig en viktig

bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

VIKEN EIENDOMSMEGLING AS

Banken eier 20 prosent av Viken eiendomsmegling AS sammen med Tinn Sparebank (20 prosent) Notodden Boligbyggelag (30 prosent) og Kongsberg Boligbyggelag (30 prosent). Selskapet er en Aktiv-megler. Formålet med eierskapet er å tilby bankens kunder eiendomsmeglertjenester.

ORGANISASJON, ARBEIDSMILJØ, LIKESTILLING, DISKRIMINERING

ORGANISASJON

Ved utgangen av 2018 var det 25 medarbeidere i HjartdalBanken. Antall årsverk var til sammen 24,3. I 2017 var det 28 medarbeidere og 26,8 årsverk.

Banken ser det som viktig at alle ansatte gis mulighet til å utvikle sin kompetanse. Det er etablert et samarbeid med Eika-skolen og deres opplæringsprogram som ivaretar bransjens og bankens krav til sertifisering og autorisering.

Samarbeidet mellom bankens ledelse og de ansattes tillitsvalgte har gjennom året fungert godt.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Banken er en IA-bedrift. Her er det nedfelt en målsetting om å ha et sykefravær lavere enn 5 prosent. Sykefraværet i 2018 er målt til 6,8 prosent som er en nedgang sammenlignet med 2017 hvor fraværet var 7,8 prosent. Langtidsfraværet utgjør 4,5 prosent av det totale sykefraværet. Banken vurderer at langtidsfraværet i liten grad skyldes forhold på arbeidsplassen. Banken prioriterer de langtidssykemeldte med arbeidsplassvurdering og tilrettelegging for å få de raskere tilbake i arbeid og for å forebygge nytt sykefravær.

Det fysiske arbeidsmiljøet er godt. Vernerunde og rutiner gjennomgås jevnlig og vurderes som tilfredsstillende. Det har i løpet av året ikke forekommet eller blitt rapportert alvorlige arbeidsulykker eller ulykker som har resultert i personskade eller materielle skader.

Styret vurderer at arbeidsmiljøet er gjennomgående godt i HjartdalBanken.

LIKESTILLING

Det er bankens holdning at ansatte, uavhengig av kjønn skal behandles likt og gis like muligheter til utvikling. Banken arbeider aktivt og målrettet for likestilling ved rekruttering. Personlig kvalifikasjoner prioriteres fremfor kjønn.

Bankens ledergruppe består av 3 kvinner og 1 mann. Blant alle ansatte er kvinneandelen 66,7 prosent.

Bankens forstanderskap hadde ved årsskifte en kvinneandel på 37,5 prosent. Av styrets 5 eksterne styremedlemmer er 2 kvinner. Av styrets to eksterne varamedlemmer er 1 kvinne.

DISKRIMINERING

Banken har en målsetting om å arbeide for å rekruttere og beholde arbeidstakere med varige eller midlertidig redusert funksjonsevne. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne foretas det en individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Banken arbeider aktivt med å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter. Vi mener at det ikke gjøres forskjell på ansatte eller ved ansettelse, på grunn av alder, kjønn, rase, religion, nasjonalitet eller sivil status.

SAMFUNNSANSVAR

Samfunnsansvar er en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom de strategier, tiltak og aktiviteter banken planlegger og gjennomfører.

Bankens verdiskapning er basert på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Banken har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar som omfatter finansielle, miljømessige og sosiale spørsmål og risiko. Bankens virksomhet, produkter og tjenester gjenspeiler de utfordringene samfunnet står overfor og det kundene er opptatt av. Banken viser ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet, med målsetting om å skape langsiktige resultater og løsninger for bankens kunder og samfunnet.

Banken støtter og respekterer vern av internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og skal på ingen måte medvirke til brudd på menneskerettighetene. Gjennom valg av produkter og leverandører viser banken støtte og respekt for anerkjente menneskerettigheter.

Banken ønsker å opptre ansvarlig med tanke på klima og miljø. Banken fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen drift så langt dette lar seg gjøre. Banken benytter kildesortering og har et kritisk blikk på hvilke reiser som kan erstattes med telefonmøter og videokonferanser.

HjartdalBanken har etiske retningslinjer som gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte. Banken og dens ansatte skal ikke på noen måte anbefale eller ta initiativ til brudd på eller omgåelse av gjeldende lover og forskrifter. Banken har nulltoleranse mot hvitvasking og korrupsjon, og det er utarbeidet egne retningslinjer og regler mot hvitvasking. Det gjennomføres løpende kundekontroll og mistenkelig transaksjoner blir meldt til Økokrim i henhold til retningslinjene.

Banken har ingen pågående forsknings- og utviklingsaktiviteter.

SAMFUNNSROLLE

Samfunnsrollen til HjartdalBanken er å utvikle banken i takt med lokalsamfunnet. Dette gjør vi best gjennom en profesjonell og lønnsom drift og utvikling, som gjør oss konkurransedyktige med øvrige banker i vårt distrikt.

I tillegg til dette tar vi del i samfunnsutviklingen gjennom andre strukturer og yter midler til lokalsamfunnet gjennom gaver til allmennyttige formål.

Banken har i 2018 bidratt med midler til lokalsamfunnet gjennom gavemidler, som sponsor og støtte. Banken har de siste årene utdelt kr. 600.000,- pr år i gaver til allmennyttige formål. Midlene fordeles gjennom en gave komité sammensatt av medlemmer hvor forstanderskap, styret og ansatte er representert. Arbeid for og med barn og ungdom er prioritert i tildelingene.

FRAMTIDSUTSIKTER FOR 2019

Det er god vekst i norsk økonomi og sysselsettingen stiger. Det forventes fortsatt god vekst og stigende sysselsetting også i 2019. Boligprisene har i 2018 hatt en moderat prisutvikling i Oslo og landet for øvrig. Boliglånsforskriften har trolig bidratt til å dempe veksten i husholdningenes gjeld og boligpriser.

HjartdalBanken befinner seg i et markedsområde der boligpriser og omsetning av boliger er stabile. Det er forventninger om at det i 2019 og vil være god etterspørsel etter bankens produkter og tjenester i vårt markedsområde

Nye og skjerpede retningslinjer for boliglån utfordrer bankens muligheter til å kunne gi lån til unge i etableringsfasen. Det blir viktig å ta kontakt med kundene i en tidlig fase av voksenlivet for å stimulere til sparing slik at en inntreden i boligmarkedet blir enklere.

Banken samarbeider med Eika Gruppen AS om utvikling av ny teknologi tilpasset endret kundeatferd. Vi forventer økte kostnader som en følge av digitaliseringen, men og tilsvarende effektivisering etter implementering av bedre verktøy for rådgiver og mer selvbetjente kundeløsninger.

HjartdalBanken vil fortsette å styrke sin lokale posisjon i et godt lokalt markedsområde.

TAKK

Banken har lagt bak seg et år med høy aktivitet, hvor det er levert et godt resultat som følge av god drift og utvikling i henhold til vedtatt strategi.

Det rettes også en stor takk til bankens ansatte som gjennom året har vist stor innsats og endringsvilje tilpasset stadig nye rammebetingelser. Takk også til bankens tillitsvalgte for god innsats i 2018, og til kunder og andre samarbeidspartnere for den tillit dere har vist banken gjennom året.

Det er og hyggelig å kunne rette en takk til bankens 221 egenkapitalbeviseiere som har valgt å plassere kapital i banken.

Styret ser fram til et nytt år hvor det skal jobbes videre med å videreutvikle banken til felles beste for kunder, ansatte, eiere og samfunn.

Sauland, den 31.12.18 / 25.02.19

Torjus Folsland Bolkesjø
Styreleder

Asmund Groven
Styrets nestleder

Reidun Finkenhagen

Margit Bakken

Ragnar Frøland

Trine Hardang Hvitås
Ansatt valgt

Åse Kjersti Øverdal
Adm. Banksjef

Tall i tusen kroner	NOTE	2018	2017
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1.109	552
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		92.955	88.678
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		4.340	4.348
Andre renteinntekter og lignende inntekter		-	3
Sum renteinntekter og lignende inntekter		**98.404**	**93.582**
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		3	9
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		22.231	20.769
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		7.892	6.174
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	1.623	1.618
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	1.814	1.600
Sum rentekostnader og lignende kostnader		**33.563**	**30.170**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		**64.841**	**63.411**
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		5.725	5.587
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		72	60
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		**5.797**	**5.647**
Garantiprovisjoner		791	658
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		19.863	19.734
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	**20.653**	**20.392**
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.946	3.687
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	**3.946**	**3.687**
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		(460)	(14)
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		(0)	(158)
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle derivater		450	495
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	**-10**	**323**
Driftsinntekter faste eiendommer		305	297
Sum andre driftsinntekter		**305**	**297**
Netto andre driftsinntekter		**22.798**	**22.972**
Sum driftsinntekter		**87.639**	**86.383**

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2018	2017
Lønn		16.623	17.458
Pensjoner	10	1.586	444
Sosiale kostnader		4.477	4.225
Administrasjonskostnader		16.604	16.859
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	**11**	**39.290**	**38.986**
Ordinære avskrivninger		1.434	1.433
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	**13**	**1.434**	**1.433**
Driftskostnader faste eiendommer		495	627
Andre driftskostnader		7.842	8.477
Sum andre driftskostnader	**14**	**8.337**	**9.104**
Sum driftskostnader		**49.061**	**49.522**
Tap på utlån		7.873	6.859
Sum tap på utlån, garantier m.v.	**2**	**7.873**	**6.859**
Nedskriving/reversering av nedskrivning		-	-
Gevinst/tap		2.159	150
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.	**6**	**2.159**	**150**
Resultat av ordinær drift før skatt		**32.863**	**30.152**
Skatt på ordinært resultat	15	7.022	6.366
Resultat for regnskapsåret		**25.841**	**23.787**
Til disposisjon		**25.841**	**23.787**
Overført til sparebankens fond		22.125	20.164
Avsatt til utbytte		2.800	2.600
Overført til gaver		600	600
Overført til utjevningsfond		316	422
Sum overføringer og disponeringer	**21**	**25.841**	**23.787**

EIENDELER

Tall i tusen kroner	Noter	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16	55.952	30.140
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		95.139	138.075
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	-
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		**95.139**	**138.075**
Kasse-/drifts- og brukskreditter		181.615	185.231
Byggelån		83.427	57.097
Nedbetalingslån		2.726.094	2.541.116
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	**2**	**2.991.135**	**2.783.444**
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(16.760)	(13.599)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(7.500)	(9.000)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		**2.966.876**	**2.760.845**
Overtatte eiendeler	**25**	**8.201**	**-**
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		85.953	70.019
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		203.008	228.062
Sum sertifikater og obligasjoner	**6**	**288.961**	**298.081**
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		114.650	79.977
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	**6**	**114.650**	**79.977**
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		339	339
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	**17**	**339**	**339**
Eierinteresser i andre konsernselskaper		5.000	5.000
Sum eierinteresser i konsernselskaper	**17**	**5.000**	**5.000**
Utsatt skattefordel	15	255	154
Sum immaterielle eiendeler		**255**	**154**
Maskiner, inventar og transportmidler		1.269	2.224
Bygninger og andre faste eiendommer		6.369	6.710
Sum varige driftsmidler	**13**	**7.638**	**8.934**
Andre eiendeler		552	3.253
Sum andre eiendeler		**552**	**3.253**
Opptjente ikke mottatte inntekter		6.409	6.020
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		484	2.760
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		**6.893**	**8.780**
SUM EIENDELER		**3.550.455**	**3.333.580**

GJELD OG EGENKAPITAL

Tall i tusen kroner	Noter	2018	2017
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		179	166
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	**18**	**179**	**166**
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.939.493	1.790.747
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		764.828	733.227
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	**18**	**2.704.320**	**2.523.973**
Obligasjonsgjeld		414.829	400.859
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-	(2.000)
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	**19**	**414.829**	**398.859**
Annen gjeld		18.040	20.057
Sum annen gjeld	**20**	**18.040**	**20.057**
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		**5.706**	**5.541**
Pensjonsforpliktelser	10	-	-
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		678	726
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		**678**	**726**
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		20.000	20.000
Annen ansvarlig lånekapital		24.980	24.976
Sum ansvarlig lånekapital	**19**	**44.980**	**44.976**
SUM GJELD		**3.188.733**	**2.994.299**
Egenkapitalbevis	24	40.000	40.000
Overkursfond		396	396
Sum innskutt egenkapital	**21**	**40.396**	**40.396**
Sparebankens fond		320.391	298.266
Gavefond		100	100
Utjevningsfond		834	518
Sum opptjent egenkapital	**21**	**321.325**	**298.884**
SUM EGENKAPITAL		**361.722**	**339.280**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		**3.550.455**	**3.333.580**
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	22	56.661	63.082
Garantier til Eika Boligkreditt	22	24.087	17.522

Sauland, den 31.12.18 / 25.02.19

Torjus Folsland Bolkesjø
Styreleder

Asmund Groven
Styrets nestleder

Reidun Finkenhagen

Margit Bakken

Ragnar Frøland

Trine Hardang Hvitås
Ansatt valgt

Åse Kjersti Øverdal
Adm. Banksjef

Kontantstrømoppstilling 2018

Tall i tusen kroner	2018	2017
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(213.904)	(191.575)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	92.460	88.506
Overtatte eiendeler	(8.201)	-
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	180.347	138.027
Renteutbetalingar på innskudd fra kunder	(24.110)	(22.350)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	13	6.177
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	1.106	543
Endring sertifikat og obligasjoner	9.120	(24.637)
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	4.278	4.629
Netto provisjonsinnbetalinger	16.707	16.705
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	(10)	481
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	(25.074)	25.077
Utbetalinger til drift	(44.199)	(46.840)
Betalt skatt	(6.102)	(5.716)
Utbetalte gaver	(648)	(596)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**-18.218**	**-11.569**
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(137)	(829)
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	320
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(13.326)	(4.377)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	4.516	7.424
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	5.947	5.491
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	**-3.000**	**8.029**
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	15.970	107.059
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(7.692)	(6.296)
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	4	4
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	(1.588)	(1.619)
Emisjon av egenkapitalbevis	-	-
Utbytte til egenkapitalbeviseierne	(2.600)	(420)
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	**4.094**	**98.728**
A + B + C Netto endring likvider i perioden	**-17.125**	**95.188**
Likviditetsbeholdning 1.1	168.215	73.028
Likviditetsbeholdning 31.12	**151.091**	**168.215**
Likvidetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på Sentralbanken	55.952	30.140
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	95.139	138.075
Likviditetsbeholdning	**151.091**	**168.215**

GENERELT

Hjartdal og Gransherad Sparebanks årsregnskap for 2018 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Utarbeidelse av konsernregnskap
Hjartdal og Gransherad Sparebank eier 100 % av datterselskapet Rallarparken Eiendom AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap ettersom datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Hjartdal og Gransherad Sparebank. Se også note 17.

Bruk av estimater
Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer
Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring
Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode.

Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt
Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes i prosent med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er 5 prosent.

UTLÅN – BESKRIVELSE OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån
Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger

ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt
Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder.

Banken gjennomgår alle vesentlige bedriftsengasjement årlig, store og spesielt risikoutsatte engasjement vurderes kvartalsvis. Bankens system for risikoklassifisering ligger til grunn for gjennomgangen (omtalt i note 2). For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer
Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap
Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning.

Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap og eventuelle individuelle nedskrivninger reverseres. Konstaterte tap overføres til langtidsovervåkning.

Reversering av tidligere nedskrevne engasjementer
Reversering av tidligere nedskrevne engasjementer skal skje i den utstrekning tapspotensialet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån
Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. I tillegg vurderes informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier eller grupper av debitors betalingsevne.

Behandling av individuelle nedskrivninger
Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement
Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Banken har overtatt eiendel. Eiendelen beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg. Det antas at eiendelen kan selges i løpet av 2019. Eiendelen er nedskrevet til antatt salgsverdi. Eiendelen består av et næringsbygg.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater
Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring. Siden alle finansielle derivater er klassifisert som sikringskontrakter, er de bokført til verdien ved inngåelsen, dvs. virkelig verdi lik null. Virkelig verdi på rapporteringstidspunktet er basert på verdianslag innhentet fra meglere og motparter. Virkelig verdi tilsvarer prisen en vil betale eller motta i markedet ved terminering av en kontrakt. Virkelig verdi av finansielle derivater benyttes kun til informasjon i note, se note 6.

Renteinstrumenter utenfor balansen
Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

Verdipapirer
Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggsporteføljen verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 6.

Obligasjoner og sertifikater
Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for enkelte

obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser fra Nordic Bond Pricing, ett datterselskap av Norsk Tillitsmann, som leverer offisielle priser for det norske obligasjons- og sertifikatmarkedet.

Aksjer og andeler
Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivinger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Bankbygg og fritidseiendom 2 %
Inventar og innredning 20 %
Kontormaskiner 20 %
EDB-utstyr 30 %

PENSJONSFORPLIKTELSER OG PENSJONSKOSTNADER

Hjartdal og Gransherad Sparebank følger IAS 19 R for innregning og måling av pensjonskostnader for regnskapsår som startet etter 1. januar 2015. Banken avviklet den ytelsesbaserte pensjonsordningen for sine ansatte i 2015. Banken har en innskuddsbasert pensjonsordning som dekker kravene i loven om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet.

Bankens ansatte inngår i felles AFP-ordning. AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Pr. i dag lar det seg ikke gjøre å beregne bankens andel av forpliktelsen. Derfor behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. Se omtale i note 10.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar inntektsskatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Formuesskatt inngår i betalbar forpliktelse og klassifiseres som skattekostnad i resultatregnskapet. Dette er en endring fra 2017, da formuesskatt ble klassifisert som annen driftskostnad.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir bokført til pålydende verdi med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – FINANSIELL RISIKO OG RISIKOSTYRING

Hjartdal og Gransherad Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instrukser i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk risiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og annen markedsrisiko i note 6. Bankens andre risikoområder:

OPERASJONELL RISIKO

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv., og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

STRATEGISK RISIKO

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

FORRETNINGSRISIKO

Risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter som det ikke er opplyst om i regnskapet.

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi.

Kredittap kan også oppstår som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskontokreditt.

Maksimal kreditteksponering

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kredittеksp.
Lønnstakere o.l.	2.481.639	70.023	26.300	1.862	2.576.100
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	8.244	4.360	117		12.721
Industriproduksjon	53.557	3.554	2.981		60.092
Bygg og anlegg	91.670	57.998	26.733	1.000	175.402
Varehandel, hotell/restaurant	42.035	6.204	11.675	13.654	46.261
Transport, lagring	7.904	2.022	2.620		12.546
Finans, eiendom, tjenester	278.135	7.620	7.418		293.173
Sosial og privat tjenesteyting	27.950	8.132	2.903	244	38.742
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	**2.991.135**	**159.914**	**80.748**	**16.760**	**3.215.037**

2017	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kredittеksp.
Lønnstakere o.l.	2.220.470	66.327	19.454	2.587	2.303.664
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	9.949	3.647	117		13.713
Industriproduksjon	53.208	3.227	6.354		62.789
Bygg og anlegg	54.876	27.658	31.056		113.589
Varehandel, hotell/restaurant	51.130	13.608	13.323	5.026	73.034
Transport, lagring	10.132	1.091	2.374		13.597
Finans, eiendom, tjenester	363.888	10.346	7.392	5.765	375.860
Sosial og privat tjenesteyting	19.792	3.424	534	221	23.530
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	**2.783.444**	**129.328**	**80.605**	**13.599**	**2.979.777**

Maksimal kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. For garantier henvises til note 22. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Gjennomsnittlig belåningsgrad for porteføljen er 46,3 % pr. 31.12.2018. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse. Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre kr. 10,2 mill. i tilbakeførte utlån. Banken har overtatt misligholdte lån for 9 mill. kroner fra Eika Boligkreditt i 2018.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem som består av 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle nedskrivninger, er basert på en modell som avdekker sannsynlighet for mislighold (PD). Modellen bygger på en sammensetning av data for kundeadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Risikoklassifiseringssystemet blir benyttet til overvåkning av kredittrisikoen i utlånsporteføljen.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntektene.

For bedriftsmarkedet vil eventuelle fremtidige tap i risikoklasse 1-7 være marginale i forhold til renteinntektene. Tap i risikoklasse 8-10 forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Det er forventninger om tøffere tider i norsk økonomi og derigjennom høyere mislighold og flere konkurser. Det er klare signaler fra Finanstilsynet og Finansdepartement om at PD-modeller skal tilpasses ved forventninger om markante skift i de økonomiske utsiktene.

Personmarkedet

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.105.219	64.305	26.300	
Middels risiko, klasse 4-7	295.089	5.709		
Høy risiko, klasse 8-10	66.571	5		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	14.725	4		1.875
Ikke klassifisert	35	-		
Totalt	**2.481.639**	**70.023**	**26.300**	**1.875**

2017	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	1.963.198	58.911	19.302	
Middels risiko, klasse 4-7	200.111	5.155	152	
Høy risiko, klasse 8-10	42.148	2.236		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	14.813	26		2.587
Ikke klassifisert	201	-		
Totalt	**2.220.471**	**66.328**	**19.454**	**2.587**

Bedriftsmarkedet

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	135.790	7.853	6.210	
Middels risiko, klasse 4-7	295.365	73.919	37.877	
Høy risiko, klasse 8-10	51.367	8.087	7.484	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	26.971	32	2.877	14.885
Ikke klassifisert	3	-		
Totalt	**509.496**	**89.891**	**54.448**	**14.885**

2017	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	146.208	5.416	11.122	
Middels risiko, klasse 4-7	358.546	39.161	45.546	
Høy risiko, klasse 8-10	34.107	18.288	4.306	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	24.111	136	177	11.013
Ikke klassifisert	2	-		
Totalt	**562.973**	**63.001**	**61.150**	**11.013**

Spesifikasjon av utlånsporteføljen, mislighold og tap på utlån

UTLÅN

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	8.244	0,3 %	9.949	0,4 %
Industriproduksjon	53.557	1,8 %	53.208	1,9 %
Bygg og anlegg	91.670	3,1 %	54.876	2,0 %
Varehandel, hotell/restaurant	42.035	1,4 %	51.130	1,9 %
Transport, lagring	7.904	0,3 %	10.132	0,4 %
Finans, eiendom, tjenester	278.135	9,4 %	363.888	13,2 %
Sosial og privat tjenesteyting	27.950	0,9 %	19.792	0,7 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum næring	**509.496**	**17,2 %**	**562.974**	**20,4 %**
Personkunder	2.481.639	83,6 %	2.220.470	80,4 %
Brutto utlån	**2.991.135**		**2.783.444**	
Individuelle nedskrivninger	-16.760	-0,6 %	-13.599	-0,5 %
Gruppenedskrivninger	-7.500	-0,3 %	-9.000	-0,3 %
Netto utlån til kunder	**2.966.875**	**100,0 %**	**2.760.845**	**100,0 %**
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	1.021.974		1.062.834	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	**3.988.849**		**3.823.679**	

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2018	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet-stillelser for forfalte lån
Personmarked	53.796	3.836	6.213	3.415	164	67.424	-
Bedriftsmarked	3.315	-	-	-	2.992	6.307	-
Sum	**57.111**	**3.836**	**6.213**	**3.415**	**3.156**	**73.731**	**-**

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2017	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet-stillelser for forfalte lån
Personmarked	34.886	3.375	1.675	1.572	2.259	43.766	-
Bedriftsmarked	2.591	2.640	0	-	0	5.231	-
Sum	**37.478**	**6.015**	**1.675**	**1.572**	**2.259**	**48.998**	**-**

MISLIGHOLD

Misligholdte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Misligholdte lån i alt	13.945	13.197	12.518	15.698	8.299
Individuelle nedskrivninger	-852	-1.572	-1.026	-3.080	-1.208
Netto misligholdte lån i alt	**13.093**	**11.625**	**11.492**	**12.618**	**7.091**

Fordeling av misligholdte lån	2018	2017	2016
Personmarked	**10.588**	**11.340**	**9.546**
Næringssektor fordelt:			
Transport, lagring			
Finans, eiendom, tjenester	3.022	1.423	2.972
Sosial og privat tjenesteyting	335	434	
Misligholdte lån i alt	**13.945**	**13.197**	**12.518**

Tapsutsatte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Øvrige tapsutsatte lån i alt	24.391	42.764	21.112	21.544	13.848
Individuelle nedskrivninger	-14.394	-12.028	-6.708	-5.577	-5.248
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	**9.996**	**30.736**	**14.404**	**15.967**	**8.600**

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2018	2017	2016
Personmarked	**4.365**	**9.641**	**4.109**
Næringssektor fordelt:			
Varehandel, hotell/restaurant	15.286	19.216	2.443
Transport, lagring			192
Finans, eiendom, tjenester	4.740	13.907	13.907
Sosial og privat tjenesteyting			461
Tapsutsatte lån i alt	**24.391**	**42.764**	**21.112**

Individuelle nedskrivninger på utlån	2018	2017
Individuelle nedskrivninger 01.01.	9.599	7.743
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	6.460	-729
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	7.634	1.090
Nye individuelle nedskrivninger i perioden		6.458
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-6.934	-963
Individuelle nedskrivninger 31.12.	**16.760**	**13.599**

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2018	2017
Personmarked	**1.862**	**2.587**
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske		
Industriproduksjon		
Bygg og anlegg	1.000	
Varehandel, hotell/restaurant	13.654	5.026
Transport, lagring		
Finans, eiendom, tjenester		5.765
Sosial og privat tjenesteyting	244	221
Offentlig forvaltning		
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	**16.760**	**13.599**

Nedskrivninger på grupper av utlån	2018	2017
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	9.000	8.461
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-1.500	539
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	**7.500**	**9.000**

Tapskostnader utlån/garantier	2018	2017
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	1.661	5.857
Periodens endring i gruppeavsetninger		539
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	6.460	729
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	473	206
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-721	-472
Periodens tapskostnader	**7.873**	**6.859**

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	2018
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	377

Konsentrasjonsrisiko

Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder, med unntak av 1 større engasjement (mer enn 10 % av ansvarlig kapital). Eksponeringen er i bransjen bygg og anlegg. Det største engasjementet er på 14,1 % av ansvarlig kapital per 31.12.2018. Eksponeringen mot bankens kunder er ellers godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og per kunde.

	2018		2017	
Utlån fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Hjartdal kommune	283.749	9,5 %	296.290	10,6 %
Notodden kommune	1.725.832	57,7 %	1.673.500	60,1 %
Kongsberg kommune	321.700	10,8 %	327.520	11,8 %
Oslo og Akershus	183.263	6,1 %	202.232	7,3 %
Resten av landet	476.591	15,9 %	283.902	10,2 %
Brutto utlån	**2.991.136**	**100,0 %**	**2.783.444**	**100,0 %**

Nedskrivning for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner
Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2017 eller i 2018.

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån
Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen.

Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser anses derfor som beste estimat på virkelig verdi. Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, kan foretas for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital/fondsobligasjoner) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 12 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg må banken møte bufferkrav slik at minstekravene til ren kjernekapitaldekning nå er 13,5 % og til kapitaldekning 15,5 %.

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

- Fordringer på og fordringer garantert av staten har en risikovekt på 0 %.
- Fordringer på kredittforetak som har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett har en risikovekt på 10 %.
- Fordringer på og fordringer garantert av finansinstitusjoner har en risikovekt på 20 % eller 50 % avhengig av offentlig rating.
- Saks- og tapsgaranti knyttet til Eika Boligkreditt er klassifisert som pantsikkerhet eiendom med 35 % risikovekt og 100 % konverteringsfaktor.
- Eiendelsposter med risikovekt 35 % er lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag.
- Øvrige eiendeler utover kontanter (0 % risikovekt) har risikovekt på 100 %.

Kapitaldekning

	2018	2017
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	40.000	40.000
Overkursfond	396	396
Sparebankens fond	320.391	298.266
Gavefond	100	100
Utjevningsfond	834	518
Sum egenkapital	**361.722**	**339.280**
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse		
Fradrag for immaterielle eiendeler		
Utsatt skatt		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-47.884	-32.603
Sum ren kjernekapital	**313.838**	**306.678**
Fondsobligasjoner	20.000	20.000
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		-4.075
Sum kjernekapital	**333.838**	**322.602**
Ansvarlig lånekapital	24.980	24.976
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		-4.075
Sum tilleggskapital	**24.980**	**20.901**
Netto ansvarlig kapital	**358.818**	**343.503**

	2018	2017
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater		
Lokal regional myndighet	11.209	8.012
Offentlig eide foretak		
Institusjoner	22.182	31.356
Foretak	176.749	198.179
Massemarked		
Pantsikkerhet eiendom	1.210.008	1.142.639
Forfalte engasjementer	13.225	13.284
Obligasjoner med fortrinnsrett	14.422	10.383
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	14.943	26.363
Andeler i verdipapirfond	9.638	991
Egenkapitalposisjoner	49.562	47.318
Øvrige engasjementer	103.141	81.267
CVA-tillegg	-	29
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	**1.625.078**	**1.559.821**
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	159.285	151.221
Sum beregningsgrunnlag	**1.784.363**	**1.711.042**
Kapitaldekning i %	**20,11 %**	**20,08 %**
Kjernekapitaldekning	**18,71 %**	**18,85 %**
Ren kjernekapitaldekning i %	**17,59 %**	**17,92 %**

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper.
Banken har en eierandel på 1,34 % i Eika Gruppen AS og på 1,37 % i Eika Boligkreditt AS.

	2018	2017
Ren kjernekapital	361.296	
Kjernekapital	392.304	
Ansvarlig kapital	428.217	
Beregningsgrunnlag	2.284.901	
Kapitaldekning i %	18,74 %	
Kjernekapitaldekning	17,17 %	
Ren kjernekapitaldekning i %	15,81 %	
Uvektet kjernekapitalandel i %	7,55 %	

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer.

I tabellen nedenfor er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mndr. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilsynets forskrift for slik rapportering. Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er avtalt en trekkmulighet på 100 mill. kroner på bankens oppgjørskonto i DNB.

Bankens LCR var 145 og bankens NSFR 138 pr. 31.12.2018.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter
EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	55.952	55.952
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	95.139	95.139
Utlån til kunder	3.689	4.977	38.874	162.283	2.690.723	66.330	2.966.876
Obligasjoner/sertifik.	36.997	10.010	33.013	208.940			288.960
Aksjer	-	-	-	-	-	119.990	119.990
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	23.538	23.538
Sum eiendeler	**40.686**	**14.987**	**71.887**	**371.223**	**2.690.723**	**360.948**	**3.550.455**

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.						179	179
Innskudd fra kunder		737.709				1.966.611	2.704.320
Obligasjonsgjeld			74.829	300.000	40.000		414.829
Fondsobligasjoner			20.000	-			20.000
Ansvarlig lån			24.980				24.980
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	24.425	24.425
Egenkapital	-	-	-	-	-	361.722	361.722
Sum gjeld og egenkapital	**-**	**737.709**	**119.809**	**300.000**	**40.000**	**2.352.937**	**3.550.455**

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, likviditetsindikator 1 og 2 og innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel likviditetsindikator 1 og innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 %-poeng vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,3 millioner kroner.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter
EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	55.952	55.952
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	95.139	95.139
Utlån til kunder						2.966.876	2.966.876
Obligasjoner/sertifik.	99.120	189.841				-	288.961
Aksjer	-	-	-	-	-	119.990	119.990
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	23.538	23.538
Sum eiendeler	**99.120**	**189.841**	**-**	**-**	**-**	**3.261.494**	**3.550.455**

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.						179	179
Innskudd fra kunder						2.704.320	2.704.320
Obligasjonsgjeld	149.829	265.000					414.829
Fondsobligasjoner		20.000				-	20.000
Ansvarlig lån		24.980				-	24.980
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	24.425	24.425
Egenkapital	-	-	-	-	-	361.722	361.722
Sum gjeld og egenkapital	**149.829**	**309.980**	**-**	**-**	**-**	**3.090.646**	**3.550.455**

NOTE 6 - MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Prisrisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer. Rentepapirer er eksponert for denne risikoen.

Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av prisrisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Finansielle derivater

Banken benytter følgende sikringsinstrumenter:

Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder. Formålet med bruk av rentebytteavtaler er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger.

Banken har inngått rentebytteavtaler for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning på poster innenfor balansen. Avtalene er rene sikringsforretninger, og dekker kravene til regnskapsmessig sikring. Renteswapavtaler medfører avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over et avtalt tidsrom. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

Totalt beløp på kontrakter for sikring av fastrenteutlån utgjør 16,9 mill. kroner. Kontraktene forfaller i 2019. Banken har til sammen 3,2 mill. kroner i mindre fastrentelån til bolig som ikke er sikret.

Rentebytteavtaler utenom balansen		Nominelt beløp	Nominelt beløp	Markeds-verdi
Sikringsportefølje/Instrument	Løpetid (år)	31.12.2018	Snitt 2018	31.12.2018
Rentebytteavtaler		16.890	16.997	-276
Samlet portefølje		**16.890**	**16.997**	**-276**

Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Forvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styrene i selskapene. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Utstedt av det offentlige				
Stater og statsgaranterte				
Ikke børsnoterte	30.000	29.974	29.974	30.096
Lokale og regionale myndigheter				
Ikke børsnoterte	56.000	56.006	55.980	55.984
Sum utstedt av det offentlige	**86.000**	**85.979**	**85.953**	**86.080**
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Ikke børsnoterte	59.000	59.203	59.055	59.107
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	92.000	91.736	91.654	92.450
Ikke børsnoterte	52.000	52.335	52.299	52.436
Sum utstedt av andre	**203.000**	**203.274**	**203.008**	**203.992**
Sum sertifikater og obligasjoner	**289.000**	**289.253**	**288.961**	**290.072**

Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Anlegg			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert						
DK0183232751		SDC	2.917	1.325	1.325	1.641
NO0003110207	979.319.568	Eika Gruppen AS	325.184	15.318	15.318	47.152
NO0010363179	891.052.642	German Property AS Eiendomsfond	-	-	-	-
NO0010630999	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	9.851	985	896	985
NO0010647167	885.621.252	Eika Boligkreditt AS	15.006.434	62.763	62.763	63.026
NO0010715980	913.851.080	BANKID Norge AS	-	-	-	-
NO0540000028	916.148.690	Spama AS	150	15	15	15
NO0540006447	912.293.165	BTV-INVEST	4.200	518	42	5.040
NO0540067100	980.623.696	Notodden i Sentrum	5	5	-	5
NO0540067332	987.548.177	Garanti Viken Eiendomsmegling AS	30	299	299	299
NO0540068090	865.581.122	Notodden Utvikling AS	400	40	40	40
NO0540068470	912.682.110	Rallarparken Eiendom AS	1.000	5.000	5.000	5.000
NO0540069619	918.713.867	VBB AS	-	-	-	-
		VippsAS	1.249	3.737	3.737	4.943
Sum ikke børsnoterte			**15.351.420**	**90.007**	**89.437**	**128.146**
Sum anleggsaksjer			**15.351.420**	**90.007**	**89.437**	**128.146**

Pengemarkedsfond			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert						
NO0010095953	983.231.411	Eika Sparebank	24.680	25.000	25.195	25.195
NO0010479066		Eika Likviditet	4.240	4.276	4.301	4.301
NO0010606031	983.900.232	Pluss Likviditet II	1.042	1.049	1.057	1.057
Sum rente og aksjefond			**29.962**	**30.326**	**30.553**	**30.553**
Sum verdipapirer med variabel avkastning			**15.381.382**	**120.332**	**119.990**	**153.799**

Deler av obligasjonsbeholdningen er deponert i Norges Bank som sikkerhet for lån. Pr 31.12.2018 var obligasjoner med bokført verdi på 146 millioner kroner deponert, sammen med pengemarkedsfondet Eika Likviditet. Samlet er verdipapirer for 151 millioner kroner deponert i Norges Bank som sikkerhet for lån.

Endringer i 2018	Anleggsaksjer
Inngående balanse	80.062
Tilgang 2018	13.326
Avgang 2018	-4.516
Nedskriving	564
Utgående balanse	**89.437**

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2018	2017
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	60	17
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-586	-356
Kursregulering obligasjoner	66	324
Netto gevinst/-tap obligasjoner	**-460**	**-14**
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler	471	
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler	-471	
Kursregulering aksjer og andeler	-	-158
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	**-**	**-158**
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	450	495
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	**-10**	**323**

Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler	2018	2017
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon – VBB AS	1.577	-
Gevinst ved omsetning av aksjer – andre	582	150
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler	**2.159**	**150**

NOTE 7 – RENTER OG LIKNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2018	2017
Ansvarlig lånekapital	772	784
Fondsobligasjoner	851	835
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånakapital	**1.623**	**1.618**

Lånenes betingelser er spesifisert i note 19.

Banken tok opp et ansvarlig lån 17. juni 2014 og et fondsobligasjonslån 21. november 2014. Lånene er tatt opp i norske kroner. Fondsobligasjonslånet er evigvarende, men kan innfris (calles) etter 5 år 21.11.2019. Det ansvarlige lånet forfaller 17.06.2024, men kan calles etter 5 år 17.06.2019. Lånene er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånene har ingen insentiver forbundet med innfrielse på call-dato, men banken forutsetter innfrielse på call-datoene.

Gjennomsnittlig rente i 2018 var 4,4 % for fondsobligasjonen og 3,29 % på den ansvarlig lånekapitalen. Fondsobligasjonslånet er medregnet i annen kjernekapital, jf note 3.

NOTE 8 – AVGIFT TIL BANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil kr 2 mill. som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver kreditsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes Sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret samt første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte.

Ny lov om innskuddsgaranti og krisehåndtering er til behandling i Finanskomiteen, og innstillingen skal etter planen behandles i Stortinget 6. mars 2018.

I 2018 ble det som i 2017 innbetalt avgift til Bankenes Sikringsfond. Etter den nye bidragsmodellen for avgift til sikringsfondet er estimert avgift for 2019 1,7 millioner kroner.

	2018	2017
Andre rentekostnader	6	
Avgift til Sikringsfondet	1.808	1.600
Sum andre rentekostnader	**1.814**	**1.600**

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2018	2017
Garantiprovisjon	790	659
Formidlingsprovisjon	374	194
Betalingsformidling	5.065	5.457
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.394	1.583
Provisjon Eika Boligkreditt	5.760	5.275
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	5.860	5.920
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.410	1.304
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	**20.653**	**20.392**

Provisjonskostnader	2018	2017
Transaksjonsavgifter og lignende	2.774	2.879
Betalingsformidling, interbankgebyrer	338	545
Andre provisjonskostnader	834	263
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	**3.946**	**3.687**

NOTE 10 – PENSJON

Banken plikter å ha en tjenestepensjonsordning for alle sine ansatte.

Pr. 31. desember 2018 har banken følgende tjenestepensjonsordninger:

Innskuddsbasert pensjonsordning

Banken har en innskuddspensjonsordning med individuelt investeringsvalg og risikodekninger for 25 ansatte. Banken innbetaler kvartalsvise innskudd for hver enkelt ansatt til forsikringsselskapet Danica, og har ingen ytterligere betalingsforpliktelser utover de månedlige innskuddene. Innskuddsbeløpene utgiftsføres fortløpende som pensjonskostnader i bankens resultatregnskap. Bankens pensjonskostnader i den innskuddsbaserte pensjonsordningen utgjør i 1,38 millioner kroner i 2018.

Avtalefestet pensjon

Banken deltar i Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon (AFP). På grunn av betydelig usikkerhet i tilknytning til pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen, har banken ikke foretatt noen avsetning for AFP-forpliktelser i balansen per 31.12.2018. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende. Pensjonskostnadene i forbindelse med innbetaling til fellesordningen for AFP utgjør 0,2 millioner kroner i 2018.

Ytelses foretakspensjon

Bankens kollektive ytelsesbaserte tjenestepensjonsordning er lukket. Det er ingen uførepensjonister som står igjen i den ytelsesbaserte pensjonsordningen.

Alle bankens ordninger oppfyller kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP).

Spesifikasjon av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet		
Premier AFP	211	292
Innskuddsbasert pensjonsordning	1.376	1.352
Korrigering for avsatt pensjonskostnad		-1.200
Sum pensjonskostnader	**1.586**	**444**

Egenandel AFP	211	292
Innskuddsbasert ordning	1.352	1.314
Individuell pensjonsforsikring	23	38
Tilbakeføring av avsatt pensjonskostnad		-1.200
Sum pensjonskostnader	**1.585**	**444**

NOTE 11 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2018	2017
Lønn til ansatte	16.166	17.025
Honorar til styre og tillitsmenn	457	433
Pensjoner	1.586	444
Arbeidsgiveravgift	3.398	3.737
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	1.079	487
EDB-kostnader	11.155	11.151
Markedsføring	1.154	1.247
Reiser, opplæring etc	200	206
Rekvisita	689	633
Honorarer eksterne tjenester	2.507	2.641
Telefon, porto	674	694
Øvrige kostnader	224	288
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	**39.290**	**38.986**
Antall ansatte pr 31.12.	25,0	28,0
Antall årsverk pr 31.12.	24,3	26,8
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	25,6	27,4

NOTE 12 – LÅN OG YTELSER

	Lønn og honorarer	Pensjons-ordning	Annen godt-gjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Banksjef, Åse Kjersti Øverdal	1.352	189	175	1.716	1.600
Assisterende banksjef, Rune William Zeylon	1.060	85	68	1.213	3.000
Sum ledende ansatte	**2.412**	**274**	**243**	**2.929**	**4.600**
Styre					
Leder, Torjus Folsland Bolkesjø	85			85	-
Nestleder, Åsmund Groven	60			60	-
Styremedlem, Reidun Finkenhagen	65			65	718
Styremedlem, Ragnar Frøland	60			60	597
Styremedlem, Trine Hardang Hvitås	50			50	4.860
Styremedlem, Margit Bakken	50			50	1.370
Varamedlem, Leif Harald Langåsdalen	-			-	-
Samlede ytelser og lån til styret	**370**	**-**	**-**	**370**	**7.545**
Forstanderskap					
Leder, Harald Nisi	15			15	332
Øvrige medlemmer av forstanderskapet	17			17	19.793
Samlede ytelser og lån til forstanderskapet	**32**	**-**	**-**	**32**	**20.125**

Banksjef har mottatt bonus på kr. 18.000,-. Dette er rapportert under lønn og honorarer. Banksjef er del av samme bonusprogram som øvrige ansatte og utbetaling er utløst av oppnåelse av resultatmål.

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 665.233 for 2018, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lånene er gitt til en rente som tilsvarer bankens gjennomsnittlige fundingkostnad. Lånene er sikret med pant i fast eiendom. Lån til banksjef følger samme vilkår som øvrige ansatte. Lån til banksjef forfaller i 2043 og rentesatsen er 0,75 %.

Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Det er samme vilkår for lån til styrets leder. Banken hadde i 2018 ingen transaksjoner med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Banken benytter ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenestepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene. Det er ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til banksjef eller til styrets leder. Bankens bonusordning skal være motiverende og stimulere til å nå bankens fastsatte mål. Banksjef er med i bankens bonusordning med samme vilkår som for bankens øvrige ansatte.

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsmidler	Bygninger	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2018	5.531	9.853	97	15.481
Tilgang	137			137
Avgang				-
Kostpris 31.12.2018	**5.668**	**9.853**	**97**	**15.618**
Akkumulerte avskrivinger 01.01.2018	3.307	3.240		6.547
Tilbakeførte avskrivninger på				-
utrangerte driftsmidler				-
Ordinære avskrivinger	1.092	341		1.434
Akkumulerte avskrivinger 31.12.2018	4.399	3.581		7.981
Bokført verdi 31.12.2018	**1.269**	**6.272**	**97**	**7.638**

			Herav utleid	Balanseført
Fast eiendom	**Eiendomstype**	**Areal m²**	**areale m²**	**verdi 31.12**
	Hytter	154	0	4.659
	Bankbygg	873	150	1.613
	Forretningsbygg			
	Tomt	1.500	0	97
Sum				**6.369**

Deler av bankens bygg i Hjartdal blir leid ut til Hjartdal og Gransherad Rekneskapskontor AS. Utleieareal er 150 m2 og leieinntekter for 2018 er kr. 86.534,-.

17.04.15 flyttet avdelingen på Notodden inn i nye lokaler i Storgt 22. Leieavtalen er med bankens datterselskap, Rallarparken Eiendom AS. Leieavtalen gjelder fra innflytningstidspunkt og løper til april 2020. Betalt leie for 2018 er kr 1.600.000.

Bankens avdeling på Kongsberg tegnet i 2011 leieavtale med PK Eiendom AS. Bankens lokaler er i Chr. Augustgate 2 / 17. maigata. Avtalen er gjeldende fra 01.10.11 og løper til 31.08.2021. I 2018 har kontoret på Kongsberg betalt kr 245.824,- i leie og kr 54.624,- i felleskostnader.

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2018	2017
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	466	627
Leie av lokaler	1.887	1.996
Leie av maskiner, inventar og transportmidler	21	26
Maskiner, inventar og transportmidler	124	218
Overtatte eiendeler	272	0
Revisjonshonorar	424	345
Forsikringer	116	523
Eksterne tjenester utenom ordinær forretningsdrift	297	36
Utgifter leide lokaler	364	383
Andre ordinære tap	-41	9
Formueskatt (note 15)	640	546
Øvrige kostnader	3.769	4.395
Sum andre driftskostnader	**8.337**	**9.104**

Spesifikasjon av revisjonshonorar:		
Lovpålagt revisjon	349	225
Attestasjon	31	31
Skatterådgivning	-	0
Andre tjenester utenfor revisjon	43	89
Sum revisjonshonorar inkl. mva	**423**	**345**

NOTE 15 – SKATT

Skattekostnaden består av:

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat. For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning. Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Andre skattebegrep:

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.

Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskap og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

I tillegg skal sparebanker betale formuesskatt med 0,15 % av skattepliktig formue.

	2018	2017
Beregning av betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	32.863	30.699
Permanente forskjeller	-7.660	-5.141
Endring midlertidige forskjeller	535	-962
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	**25.738**	**24.596**
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	**6.435**	**6.149**

Skattekostnad	2018	2017
Betalbar inntektsskatt for året	6.435	6.149
Endring utsatt skatt	-101	322
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	48	-105
Endring i utsatt skatt ført mot EK		0
Formuesskatt	640	
Sum skattekostnad	**7.022**	**6.366**
Formuesskatt 2017, inngår i andre driftskostnader	**-**	**546**

Betalbar skatt fremkommer som følger:		
Formuesskatt, inngår i andre driftskostnader	640	546
Inntektsskatt	6.435	6.149
Sum betalbar skatt	**7.075**	**6.695**

Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2018	2017
Varige driftsmidler	-529	-751	-222
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	-	0	0
Gevinst og tapskonto	-6	22	28
Obligasjoner og andre verdipapirer	131	-292	-423
Grunnlag utsatt skatt+/utsatt skattefordel-	**-404**	**-1.021**	**-617**
Bokført utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	**-101**	**-255**	**-154**
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel	**-101**	**-255**	**-154**

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2018
25% skatt av resultat før skatt	8.216
25% skatt av permanente forskjeller	-1.915
25 % av endring midlertidige forskjeller	134
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	48
Endring utsatt skatt	-101
Formuesskatt	640
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	**7.022**

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	4.075	3.286
Kontanter i utenlandske valutasorter	15	58
Innskudd i Norges Bank	51.862	26.796
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	**55.952**	**30.140**

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med Nokas. Banken har selv ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

NOTE 17 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTEDE SELSKAPER

Hjartdal og Gransherad Sparebank har stiftet Rallarparken Eiendom AS i 2013. Selskapet er et heleid datterselskap. Det har vært drift i selskapet siden april 2015. Selskapets hadde et overskudd på 58 tusen kroner. Selskapet hadde pr 31.12.2018 innskudd i banken på kr 89.940 og hadde et næringslån fra banken på 18,4 millioner kroner.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er medeier i Viken Eiendomsmegling AS, sammen med Tinn Sparebank, Notodden Boligbyggelag og Kongsberg Boligbyggelag. Bankens eierandel er på 20 %. Selskapet hadde pr 31.12.2018 innskudd i banken på kr 59.906.449. Tilsvarende innskudd pr 31.12.2017 var kr 28.169.103.

Banken er medeier i Notodden Utvikling AS. Andre aksjonærer i selskapet er Notodden Kommune, Tinfos AS og Notodden Næringsforening. Bankens eierandel er 20 %. Ved fastsettelse av bankens regnskap var ikke selskapets overskudd og egenkapital for 2018 ferdigbehandlet. Selskapet hadde pr 31.12.2018 innskudd i banken på kr 73.300. Tilsvarende innskudd pr 31.12.2017 var kr 73.009.

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK 2018	Resultat 2018	Bokført Verdi
Rallarparken Eiendom AS	Notodden	5.000	1.000	100 %	4.416	58	5.000
Notodden utvikling AS*	Notodden	200	400	20 %	6.796	-249	40
Viken Eiendomsmegling AS*	Notodden	1.500	30	20 %	6.761	1.026	299

* = selskapets resultat og totale egenkapital er pr 31.12.17.

NOTE 18 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	179		166	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	-		-	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	**179**	**0,46 %**	**166**	**0,81 %**
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	1.939.493		1.790.747	
Med avtalt løpetid	764.828		733.227	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	**2.704.320**	**0,82 %**	**2.523.973**	**0,85 %**

Innskudd fra kunder	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Lønnstakere og lignende	1.928.078	71,3 %	1.843.369	73,0 %
Utlandet		0,0 %		0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	31.690	1,2 %	29.875	1,2 %
Industriproduksjon	38.824	1,4 %	36.502	1,4 %
Bygg og anlegg	82.686	3,1 %	77.356	3,1 %
Varehandel, hotell/restaurant	72.160	2,7 %	57.055	2,3 %
Transport, lagring	7.253	0,3 %	6.496	0,3 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	351.067	13,0 %	303.951	12,0 %
Sosial og privat tjenesteyting	132.773	4,9 %	124.799	4,9 %
Offentlig forvaltning	59.790	2,2 %	44.571	1,8 %
Sum innskudd	**2.704.321**	**100,00 %**	**2.523.973**	**100,00 %**

Innskudd	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Hjartdal kommune	537.962	19,9 %	529.469	21,0 %
Notodden kommune	1.541.412	57,0 %	1.446.391	57,3 %
Kongsberg kommune	187.502	6,9 %	200.555	7,9 %
Oslo og Akershus	154.488	5,7 %	153.229	6,1 %
Resten av landet	282.956	10,5 %	194.329	7,7 %
Sum innskudd	**2.704.321**	**100,00 %**	**2.523.973**	**100,00 %**

Banken hadde pr 31.12.2018 ingen innskudd fra låneformidlere. Rente er vist som total rentekostnad på gjennomsnittlig volum i hhv. 2018 og 2017.

NOTE 19 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Utestående pr 31.12.2018	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Lånetype/ISIN						
Obligasjonslån						
NO0010766314	20.05.2016	24.05.2019	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,25 %
NO0010776800	13.10.2016	13.10.2020	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,22 %
NO0010789837	03.04.2017	03.04.2020	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	1,86 %
NO0010805963	20.09.2017	20.09.2021	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,04 %
NO0010810567	17.11.2017	17.03.2021	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,04 %
NO0010826662	19.06.2018	20.06.2028	40.000	40.000	Nibor 3 mnd.	2,56 %
Under/overkurs				-171		
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			**415.000**	**414.829**		
Fondsobligasjon						
NO0010722309	21.11.2014	21.11.2019	20.000	20.000	Nibor 3 mnd.	4,40 %
			20.000	**20.000**		
Ansvarlig lån						
NO0010712474	17.06.2014	17.06.2019	25.000	24.980	Nibor 3 mnd.	3,29 %
			25.000	**24.980**		

NOTE 20 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2018	2017
Annen gjeld		
Betalingsformidling	1.998	1.649
Betalbar inntektsskatt	6.435	6.149
Leverandørgjeld	2.428	2.090
Skattetrekk	1.119	1.209
Mva	281	214
Skyldig formuesskatt (note 15)	640	546
Annen gjeld ellers	5.139	8.201
Sum annen gjeld	**18.040**	**20.058**

NOTE 21 – EGENKAPITAL

	EK bevis kapital	Overkursfond	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2018	**40.000**	**396**	**298.266**	**100**	**518**	**339.280**
Årsoppgjørsdisposisjoner			22.125		316	22.441
Egenkapital 31.12.2018	**40.000**	**396**	**320.391**	**100**	**834**	**361.722**

	2018	2017
Avsatt til gaver	600	600
Overført til Utjevningsfond	316	422
Overført til Sparebankens fond	22.125	20.164
Avsatt til utbytte	2.800	2.600
Sum	**25.841**	**23.787**

NOTE 22 – GARANTIANSVAR

	2018	2017
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	18.176	17.826
Kontraktsgarantier	29.136	36.495
Andre garantier	9.349	8.761
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	**56.661**	**63.082**
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	24.087	17.522
Sum garantiansvar	**80.748**	**80.604**

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.18 lån for 1 021,9 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterte tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på

20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

	2018	2017
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	13.868	6.894
Tapsgaranti	10.220	10.628
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	**24.087**	**17.522**

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2018 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2018.

	2018		2017	
Garantier fordelt geografisk	**Beløp**	%	**Beløp**	%
Hjartdal kommune	32.347	40,1 %	26.906	33,4 %
Notodden kommune	28.674	35,5 %	29.756	36,9 %
Kongsberg kommune	1.240	1,5 %	3.389	4,2 %
Oslo og Akershus	150	0,2 %	300	0,4 %
Resten av landet	18.338	22,7 %	20.253	25,1 %
Sum garantier	**80.748**	**100,00 %**	**80.604**	**100,00 %**

NOTE 23 – NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	59,9 %	61,6 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	-0,9 %	0,2 %
Egenkapitalavkastning*	7,4 %	7,2 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	20,8 %	21,1 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,19 %	0,06 %
Utlånsmargin hittil i år	2,19 %	2,38 %
Netto rentemargin hittil i år	1,90 %	2,00 %
Resultat etter skatt i % av FVK	0,73 %	0,71 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	17,0 %	20,2 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	29,2 %	32,4 %
Innskuddsdekning	90,4 %	90,7 %

** EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert*

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	17,59 %	17,92 %
Kjernekapitaldekning	18,71 %	18,85 %
Kapitaldekning	20,11 %	20,08 %
Leverage ratio	9,18 %	9,48 %
Likviditet		
LCR	145	229
NSFR	138	147

NOTE 24 – EGENKAPITALBEVIS

Nøkkeltall egenkapitalbevis	2018	2017
Eierbrøk	12,06	12,71
Resultat per EK bevis	7,79	7,56
Bokført EK per EK bevis	102,28	100,99
Utbytte per EK bevis	7	6,5

20 største egenkapitalbevis eiere	Antall EK-bevis	Eierandel
Kvamme Geir Atle	32.600	8,2 %
City Vest AS	31.400	7,9 %
Erik Dahl Invest AS	29.900	7,5 %
Pedersen Viggo Wahl	18.900	4,7 %
Kise Oddvar	12.600	3,2 %
AEK Invest AS	12.600	3,2 %
Rei Invest AS	12.600	3,2 %
Hardang Hallgeir	10.900	2,7 %
Snipen Rolf Eber	9.400	2,4 %
Hjuksebø Invest AS	9.400	2,4 %
BLE Eiendom AS	9.400	2,4 %
Tinvest AS	6.900	1,7 %
Moe Svein Halvor	6.600	1,7 %
Faye Gabriel Andreas	6.300	1,6 %
Andersen, Robert	6.300	1,6 %
Forvaltningsenteret	6.300	1,6 %
Slåtta Andres	6.300	1,6 %
Landsverk Odd Bjørn	6.000	1,5 %
Anundskås Halvard Hellem	6.000	1,5 %
Landsverk Gunnbjørg	6.000	1,5 %
Sum 20 største eiere	**246.400**	**61,5 %**
Øvrige	154.000	**38,5 %**
Sum totalt	**400.000**	**100,0 %**

Egenkapitalbevis ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Ledende ansatte	
Øverdal Åse Kjersti	600
Zeylon Rune William	600
Sum ledende ansatte	**1.200**
Styre inkludert nærstående	
Bolkesjø Torjus Folsland	2.500
Finkenhagen Reidun	600
Sum styre	**3.100**
Forstanderskap inkludert nærstående	
Særsland Harald	600
Bratsberg Tore Gunnar	300
Finnekåsa Aud Hegna	500
Wåle Kristin Innvær	200
Skårnes Jan Egil	600
Hegna Terje	300
Sum forstanderskap	**2.500**

NOTE 25 – OVERTATTE EIENDELER

Overtatt eiendel	2018	2017
Næringseiendom	8.200	0
Sum overtatte eiendeler	**8.200**	**0**

BDO AS
Leirvollen 21A, 3736 Skien
Løkkebakken 24, 3770 Kragerø

Uavhengig revisors beretning

Til forstanderskapet i Hjartdal og Gransherad Sparebank

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Hjartdal og Gransherad Sparebanks årsregnskap.

Årsregnskapet består av:	Etter vår mening:
• Balanse per 31. desember 2018 • Resultatregnskap for 2018 • Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at annen informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Skien, 27. februar 2019
BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

Hjartdal og Gransherad Sparebank

Telefon: *35 02 84 00*
Epost: *post@hjartdalbanken.no*

Åpningstider telefon: mandag *til fredag 07:00-23:00 / lørdag til søndag 09:00-23:00*
Du treffer oss i våre lokaler mandag til fredag fra kl. 09.00 til 15.00